

2024-01-30

SvK 2023/4369

REMISSVAR

Remiss av promemorian Förslag om nya energipolitiska mål

Remissvar

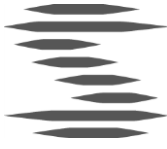
Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) lämnar följande synpunkter på promemorian Förslag om nya energipolitiska mål (KN2023/04578).

Övergripande kommentar

Svenska kraftnät välkomnar en tydligare statlig styrning av planering och leveranssäkerhet i det svenska elsystemet. De föreslagna målen kan bidra till ett starkare fokus på utvecklingen av elsystemet för att möjliggöra den gröna omställningen och säkerställa tillräcklig leveranssäkerhet. Eftersom utvecklingen kräver insatser från både offentliga och privata aktörer är det positivt att de föreslagna målen ger en gemensam riktning. Samtidigt är det viktigt att ha i åtanke att det svenska elsystemet är integrerat med systemen i Norden och övriga Europa. Planeringen måste därför också ta hänsyn till utvecklingen utanför landets gränser.

Svenska kraftnät delar regeringens bedömning att myndigheten bör ansvara för samordningen av den långsiktiga planeringen av elsystemet och ha ett övergripande ansvar att följa upp och vidta eller föreslå åtgärder för leveranssäkerhetsmålet. Då Svenska kraftnät inte kan ansvara för något myndigheten inte har befogenhet över är det viktigt att utökad ansvar följs av tillräckliga mandat och verktyg. För att följa upp leveranssäkerhetsmålet och vidta eller föreslå nödvändiga åtgärder kommer målnivåer behöva preciseras. Svenska kraftnät bör delta i framtagandet av målnivåerna.

Svenska kraftnät har inga invändningar mot en översyn av energieffektiviseringsmålet men vill framhålla att ambitionsnivån på området bör förbli hög.



Detaljerade synpunkter

Förslag: Planeringsmål

Förslaget förtydligar den politiska viljan att bygga ut elsystemet för att möjliggöra den gröna omställningen genom ökad elektrifiering. Det kan bidra till en gemensam riktning för elmarknadens aktörer och därtill till en generellt ökad kunskap och förståelse för de behov och konsekvenser som följer med energiomställningen och klimatmålen.

Regeringens kvantitativa bedömning över elbehovet 2045 är i linje med Svenska kraftnäts nuvarande bedömning och tydliggör samt kan öka kunskapen om omfattningen av den utbyggnad som behövs för att möjliggöra den gröna omställningen. Vidare är det positivt att regeringen regelbundet ska följa upp och vid behov uppdatera sin bedömning så den kan anpassas efter ny information och uppdaterade analyser. För ökad tydlighet och förutsägbarhet bör regeringen förtydliga hur och när regeringen kommer följa upp och justera sin bedömning.

Svenska kraftnät instämmer i regeringens bedömning att Svenska kraftnät bör få ett förtydligt ansvar för att med utgångspunkt i ett elförsörjningsperspektiv samordna den långsiktiga planeringen av det nationella elsystemet. Detta innebär ett nytt ansvar för Svenska kraftnät. Planeringen av elsystemet är komplicerad då ansvaret är uppdelat på flera olika aktörer och det finns osäkerheter kring hur elproduktionen och elförbrukningen kommer utvecklas. Svenska kraftnät bör därför, liksom regeringen bedömer för leveranssäkerhetsmålet, kunna föreslå åtgärder och identifiera huruvida myndighetens ansvar bör utökas för att möjliggöra en samordning av planeringen i linje med planeringsmålet.

Svenska kraftnät är beredskapsmyndighet och bör beakta totalförsvarets behov. Svenska kraftnät är också elberedskapsmyndighet och ska verka för att elförsörjningen har förmåga att hantera höjd beredskap. Genom bland annat dessa två roller har myndigheten ett stort ansvar för elförsörjningen kopplat till totalförsvaret.

Svenska kraftnät anser att det kommer behövas en vätgasinfrastruktur för att möjliggöra industrins elektrifiering och ökade vätgasanvändning. Uppbyggnaden av en sådan infrastruktur bör ske i samordning med elinfrastrukturen eftersom behoven av dessa påverkar varandra. Svenska kraftnät anser att myndigheten bör ha ansvaret för att samordna planeringen av både el- och vätgasinfrastruktur.

Förslag: Leveranssäkerhetsmål

Det föreslagna leveranssäkerhetsmålet ger ett gemensamt fokus på upprätthållandet av elsystemets centrala funktion, som också är en förutsättning för den gröna omställningen. Tillsammans med planeringsmålet kan förslaget styra mot ett leveranssäkert och kostnadseffektivt elsystem som möjliggör den gröna omställningen och möter de framtida behoven.



Vidare är det viktigt att det ekonomiska perspektivet finns med i målet, d.v.s. att nivån av leveranssäkerhet vägs mot dess samhällsekonomiska kostnader. Exempelvis kan det, beroende på kostnader för elproduktion och elnät, vara mindre kostsamt för samhället att acceptera en viss nivå av elavbrott. Detta avspeglas i den av regeringen beslutade tillförlighetsnormen. Det finns också avvägningar mellan andra värden, t.ex. kan den tillgängliga kapaciteten i nätet minska vid högre driftsäkerhetskrav. Högre krav på resurstillräcklighet och förmåga till ö-drift och dödnätstart bör vägas mot eventuell påverkan på effektiviteten i elmarknaden. Olika aspekter av leveranssäkerhet bör därför inte betraktas separat utan det är balansen mellan dessa som bör vara i fokus. Det är därför fördelaktigt att målet inte specificerar några målnivåer utan möjliggör att de definieras i särskild ordning och vid behov kan justeras.

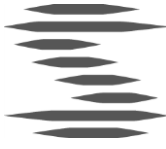
Svenska kraftnät ser gärna ett förtydligande av vad regeringen anför rörande att myndigheten ska ansvara för den långsiktiga tillräckligheten i elsystemet. I Svenska kraftnäts roll som systemansvarig för elöverföringssystem ingår bl.a. att säkerställa driften av elsystemet och att bygga ut elnätet för att möta nya behov. Svenska kraftnät får däremot inte äga elproduktion för att leverera el till förbrukare.

När det gäller prisvolatilitet vill Svenska kraftnät framhålla att prissignaler sänder viktig information till marknadens aktörer för att de ska kunna anpassa förbrukning och produktion och på så sätt öka leveranssäkerheten. Utan korrekta prissignaler är det svårt att åstadkomma ett leveranssäkert flexibelt elsystem. Samtidigt är det viktigt att det finns tillräckliga möjligheter för aktörer att prissäkra sig i svenska elområden.

I promemorian anføres att Svenska kraftnät, trots ett intakt nät, sänker överföringskapaciteten och att elsystemet därför behöver utvecklas. Svenska kraftnät strävar efter att transmissionsnätet ska utnyttjas maximalt samtidigt som driftsäkerheten upprätthålls. Hur mycket kapacitet som kan tillgängliggöras varierar över tid då det påverkas av faktorer som exempelvis förbruknings- och produktionsmönster. Eftersom flera av dessa faktorer ligger utanför Svenska kraftnäts kontroll är det viktigt att myndigheten även i försättningen kan sänka kapaciteten ifall det är nödvändigt för att inte äventyra driftsäkerheten.

I takt med att elsystemet blir alltmer väderberoende kommer den tillgängliga kapaciteten att variera mer. Kostnaden för att bygga ett nät där de tillgängliga kapaciteterna alltid är desamma är utmanande både ur ett samhällsekonomiskt perspektiv men också ur ett driftsäkerhetsperspektiv. Svenska kraftnät utvecklar för närvarande sina metoder för kapacitetstilldelning för att kunna möjliggöra ett mer flexibelt sätt att tilldela kapacitet.

Vidare anføres att industrier och produktionsanläggningar signalerar att de måste vänta orimligt länge på att få sina elbehov tillgodosedda. Svenska kraftnät hanterar



anslutningsansökningar så fort som möjligt och har ett omfattande program för att korta ledtiderna, men här måste även beaktas områden myndigheten inte har rådighet över, t.ex. tillståndsprocesser.

Bedömning: Svenska kraftnät bör få ett övergripande ansvar för uppföljningen av leveranssäkerhetsmålet och för att vidta eller föreslå nödvändiga åtgärder

Svenska kraftnät delar regeringens bedömning men vill framhålla att de aspekter av leveranssäkerhet som ingår i målet samt deras respektive målnivåer behöver definieras innan myndigheten kan följa upp målet, vidta och föreslå nödvändiga åtgärder samt identifiera huruvida myndighetens ansvar behöver utökas. Svenska kraftnät bör vara delaktig i preciseringen av målet och målnivåerna. För den del av målet som rör omotiverade hinder bör Svenska kraftnät ansvara för att identifiera vilka typer av hinder som åsyftas och varför de bedöms vara omotiverade.

Det är positivt att regeringen öppnar för att utöka Svenska kraftnäts ansvar för att möjliggöra nödvändiga åtgärder. Ett utökat ansvar kommer däremot inte vara tillräckligt för att myndigheten själv ska kunna ansvara och vidta åtgärder för uppfyllandet av leveranssäkerhetsmålet. Liksom för planeringen behöver alla relevanta aktörer bidra till att målet uppnås och ansvara för det inom sina respektive områden. Svenska kraftnät kan inte ges ansvar för något myndigheten inte har befogenhet över. Det är därför positivt att regeringen vill tydliggöra olika aktörers ansvar och roller i förhållande till de energipolitiska målen.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Lotta Medelius-Bredhe efter föredragning av utredare Tristan Norman. I ärendets handläggning har även deltagit enhetschef Martina Högberg.

Sundbyberg, dag som ovan

Lotta Medelius-Bredhe

Tristan Norman